KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Jarkko Huovinen

Lausunto
20.10.2020
862/03/2020

Valtiovarainvaliokunta, työ- ja elinkeinojaosto

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Tämä lausunto keskittyy jaoston pyynnön mukaisesti työllisyyden kuntakokeiluun ja kuntien työllisyyttä edistäviin toimiin.

Työllisyyden kuntakokeilulla ei juurikaan ole vaikutusta valtion menoihin lyhyellä aikajänteellä. Lähtökohtana kokeilussa on parantaa työllisyyspalveluiden vaikuttavuutta organisoimalla palvelujen järjestämistä entistä enemmän kuntien vastuulle. Kokeilussa korostuvat kuntien työllisyyttä tukevien toimien ja työvoimahallinnon palveluiden entistä synergisempi yhdistäminen. Vaikuttavuuden lisääntyminen heijastuu myöhemmin talouteen työllisyysasteen nousun kautta.

Kansainvälistyminen ja teknologian kehitys ovat kiihdyttäneet elinkeinorakenteen muutosta. Työelämän rakennemuutos on johtanut tilanteeseen, jossa yhä useampi joutuu työuransa aikana kouluttautumaan kokonaan uusiin tehtäviin ja osittain myös aivan uudelle tuotannonalalle. Tällaisessa nopeassa rakennemuutoksessa työttömyysjaksot yleistyvät ja vaara niiden pitkittymiseen kasvaa. Tätä riskiä lisää se tosiasia, että uudet työpaikat sijaitsevat usein aivan eri alueilla kuin poistuvat työpaikat. Alueellisten erojen suureneminen heijastuu asuntomarkkinoille, mikä entisestään vaikeuttaa paikkakunnan vaihtoa ja kärjistää työpaikkojen kohtaanto-ongelmaa.

Kuntakokeilussa siirtyvät tehtävät täydentävät kuntien työllisyyden edistämistä

Kuntien rooli paikallisen elinvoimaisuuden edistäjänä nivoutuu vahvasti kuntakonsernin rooliin monialaisena paikallisena toimijana, jolla tehtäväkenttänsä luonteen vuoksi on edellytykset toimia elinvoiman kannalta keskeisten toimenpiteiden yhteen sovittajana. Tämä rooli korostuu erityisesti kaupunkiseuduilla, joilla maankäytön suunnittelu, maahanmuuttajien kotouttaminen, asuntopolitiikka, julkisen liikenteen organisointi, syrjäytymisen ehkäisy, yritystoiminnan edellytysten parantaminen sekä osaamisen kehittämiseen ja innovaatiokyvyn vahvistamiseen liittyvät toiminnot yhdessä työllisyyden edistämiseen liittyvien palvelujen kanssa muodostavat vahvan monivaikutteisen kokonaisuuden lukuisine yhteistyötahoineen.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Kuntien elinvoimatyössä työllisyyttä edistävät toimet eivät kohdistu vain työttömien tai pitkäaikaistyöttömien kohderyhmään, vaan huomattavasti laajempaan kohderyhmään pyrkien ennalta ehkäisemään pitkäaikaistyöttömyyteen helposti johtavia kehityskulkuja (kuva). Tämä laaja-alainen lähestymiskulma ja eri toimenpiteiden yhdistäminen lisäävät kunkin toimenpiteen vaikuttavuutta.

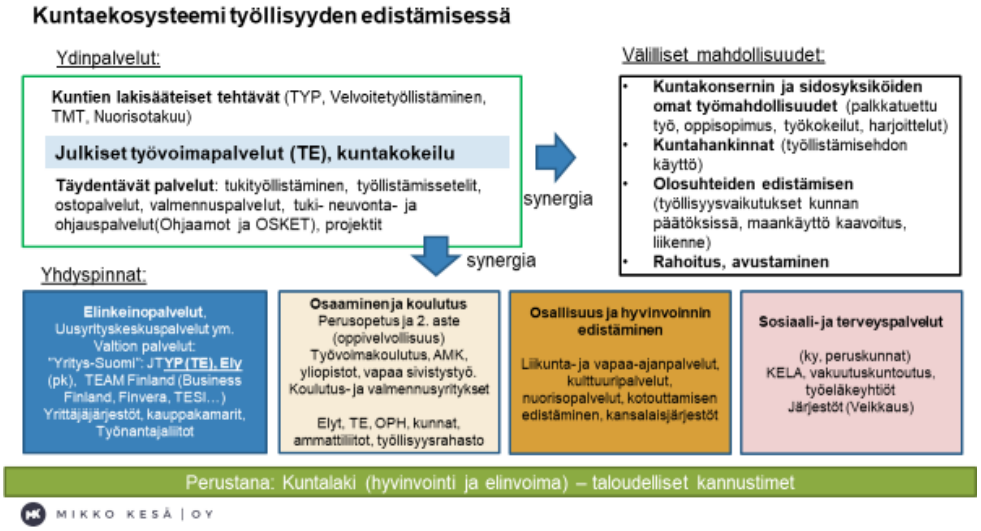

Työllisyyden kuntakokeilussa Te-toimistoista kuntiin siirtyvät tehtävät täydentävät keskeisiltä osin tätä kokonaisuutta ja mahdollistavat entistä paremmin toimivan kokonaisuuden muodostamisen. Ammatilliset oppilaitokset ovat pääosin kuntien omistamia, mistä johtuen kunnat voivat omistajaohjauksen kautta oleellisesti vaikuttaa koulutuksen suuntautumiseen aloille, jotka vastaavat alueen yritysten osaamistarpeita ja joilla näin ollen on keskimääräistä paremmat työllistymisen mahdollisuudet. Myös oppilaitosten ja yritysten yhteistyön kehittämisellä voidaan tukea työllistymistä.

Kunnat ovat mukana yritystoiminnan kehittämisessä yritystilojen ja tonttien tarjonnalla, neuvontapalveluilla, yritysten kehittymistä ja keskinäistä verkottumista tukevilla hankkeilla. Erityisesti kaupunkien toimenpiteiden piiriin kuuluvat myös innovaatioympäristöjen kehittäminen joka osaltaan nivoutuu yritystoiminnan uudistumista tukevaan keinovalikoimaan. Uudistuminen ja sen ennakointi ovat keskeinen veturi uusien työpaikkojen synnyssä ja niissä tarvittavan osaamisen ennakoinnissa.

Kuntien yritysasiamiehet ovat laajasti tukemassa alueensa yrityksiä ponnisteluissa toiminnan kehittämiseksi. Te-toimistojen työnantajapalveluiden siirtäminen työlliskokeilun myötä kuntiin vahvistaisi tätä synergistä kokonaisuutta.

Viime hallituskaudella toteutettu edellinen työllisyyden kuntakokeilu osoitti, että lisäämällä kuntien järjestämisvastuuta työllisyyspalveluissa voidaan lisätä niiden vaikuttavuutta. Erityisesti työnantaja- ja työnhakijapalveluiden integraatio tuotti hyviä tuloksia, auttoi muodostamaan toimivan kokonaiskuvan erilaisista työvoiman kysyntään ja tarjontaan liittyvistä palvelutarpeista ja edisti työn ja tekijöiden kohtaantoa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen
johtaja, alueet ja elinkeinot yksikkö